Autoriteit
Consument & Markt

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
070 722 20 00
www.acm.nl

Openbaar

Ontwerpbesluit

Ontwerpbesluit codewijziging aansluittermijnen

Ons kenmerk : ACM/UIT/573189
Zaaknummer : ACM/21/168317
Datum : 14 juli 2022

Dit document bevat het ontwerpbesluit aansluittermijnen elektriciteit, dat ter consultatie wordt voorgelegd van 14 juli 2022 tot en met 5 oktober 2022. Partijen hebben twaalf weken de tijd om hun zienswijze op het ontwerpbesluit schriftelijk (via de post of de mail) of mondeling in te dienen.

Stuur uw schriftelijke zienswijze naar: Autoriteit Consument en Markt, Directie Energie, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag of naar ACM-post@acm.nl. Vergeet daarbij niet het bovengenoemde zaaknummer ACM/21/168317 te vermelden. Deze zienswijze zal door de ACM worden betrokken bij het opstellen van het definitieve codebesluit en met het besluit worden gepubliceerd op de website van de ACM, zodat een ieder er kennis van kan nemen. In beginsel kan er dus geen vertrouwelijke informatie worden overgelegd. Indien u toch bepaalde informatie uit de zienswijze vertrouwelijk wenst te houden, zult u een openbare en een vertrouwelijke versie moeten overleggen. Geeft u bij de vertrouwelijke versie aan welke onderdelen daarvan vertrouwelijk zijn en motiveer dat op grond van de Wet open overheid. De ACM zal zich dan buigen over uw verzoek en daar op grond van de Awb een besluit over nemen. Dit kan inhouden dat uw verzoek niet wordt gehonoreerd. In dat geval krijgt u de gelegenheid om de zienswijze geheel of gedeeltelijk in te trekken.

U kunt uw zienswijze indienen over het gehele ontwerpbesluit. Daarnaast heeft de ACM drie specifieke consultatievragen.

Consultatievraag 1
In besprekingen die de ACM heeft gevoerd met uiteenlopende partijen als voorbereiding van dit ontwerp besluit zijn door verschillende partijen opmerkingen gemaakt over grootschalige aanvragen van kleine aansluitingen.

- Betreffende nieuwe woonwijken is door enkele partijen aangegeven dat er in bepaalde omstandigheden een uitzondering op de termijnen voor kleine aansluitingen wenselijk kan zijn omdat deze aansluitingen in groten getale en tegelijkertijd gerealiseerd moeten worden;
- Ook hebben sommige partijen naar voren gebracht dat bij laadpalen die door gemeenten grootschalig en op planmatige wijze worden gerealiseerd, afwijkende afspraken nuttig kunnen zijn. Deze afspraken zouden zowel voor een snellere uitrol als voor meer ruimte voor de netbeheerders kunnen zorgen.

De ACM kan op dit moment nog onvoldoende gedetailleerd vaststellen of, en zo ja, welke oplossingen nodig en adequaat zijn. Daarom heeft de ACM hier geen aanvullende bepaling voor opgenomen in het ontwerpbesluit. Indien partijen een dergelijke bepaling wenselijk achten, roept de ACM hen op om nader concreet en (empirisch) onderbouwd inzicht te geven waarom een uitzondering op termijnen voor kleine aansluitingen noodzakelijk is. Partijen wordt daarbij ook gevraagd om concrete en onderbouwde suggesties aan te leveren voor deze uitzonderingen.

Consultatievraag 2
De ACM vraagt zich af of er in de code meer richting gegeven dient te worden aan de aard en reikwijdte van de informatie die afnemers zouden moeten overleggen bij de aanvraag van een aansluiting. Deze informatie zou dan gevolgen kunnen hebben voor de start van de aansluittermijn of een opschortende werking voor de aansluittermijn kunnen inhouden. Te denken valt in dat verband aan het kunnen overleggen van een vergunningsindicatie door een afnemer voordat de aansluittermijn daadwerkelijk start. De ACM ziet daarnaast echter ook het belang van het vroegtijdig aanvragen (zonder vergunnings-indicatie) van een aansluiting omdat de netbeheerder op deze manier bijtijds over informatie beschikt om zo de benodigde werkzaamheden in te kunnen plannen en voor te kunnen bereiden. Indien partijen bepalingen over informatieverstrekking door de afnemer wenselijk achten, verzoekt de ACM deze partijen om een concreet voorstel aan te dragen voor de invulling van een bepaling over de aan te leveren informatie door de afnemer en de daaraan te verbinden gevolgen op de in het ontwerpbesluit opgenomen aansluittermijn.

Consultatievraag 3
De ACM heeft in het ontwerpbesluit een bepaling opgenomen dat een netbeheerder zich in specifieke gevallen kan beroepen op overmacht. In de toelichting heeft de ACM jurisprudentie opgenomen die richting kan geven aan overmachtssituaties waar een netbeheerder zich op zou kunnen beroepen. Enerzijds is er vanuit de sector de wens om concretere beletredenen in de code op te nemen. Anderzijds is een overmachtssituatie afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval en dient deze ook als zodanig te worden beoordeeld. De ACM heeft om deze reden geen specifieke beletredenen opgenomen in het ontwerpbesluit. De ACM ontvangt hierop graag een reactie van partijen en, indien partijen menen dat concrete beletredenen moeten worden opgenomen, concrete en gemotiveerde voorstellen voor beletredenen in de code of de toelichting.

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van [datum ondertekening], kenmerk ACM/UIT/573189 tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in de artikelen 31, eerste lid, onder a, juncto 32, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 betreffende de aansluittermijnen elektriciteit

De Autoriteit Consument en Markt,

Gelet op artikel 36 van de Elektriciteitswet;

Artikel I

In de Netcode elektriciteit wordt na artikel 8.9, artikel 8.10 toegevoegd, luidend:

Artikel 8.10

1. Indien een aangeslotene een netbeheerder verzoekt om een aansluiting op het door hem beheerde net, dan wel om een wijziging van een bestaande aansluiting, realiseert de netbeheerder deze aansluiting of wijziging binnen een redelijke termijn, tenzij er sprake is van overmacht.
2. De in het eerste lid bedoelde termijn is verstreken na:
   a. 12 weken indien het verzoek een wijziging van een bestaande aansluiting met een aansluitcapaciteit kleiner dan of gelijk aan 3 x 80 A betreft waarbij geen grondwerkzaamheden nodig zijn;
   b. 18 weken indien het verzoek een nieuwe aansluiting met een aansluitcapaciteit kleiner dan of gelijk aan 3 x 80 A betreft of indien het verzoek een wijziging van een bestaande aansluiting met een aansluitcapaciteit kleiner dan of gelijk aan 3 x 80 A waarbij sprake is van grondwerkzaamheden betreft;
   c. 40 weken na ontvangst van de getekende offerte als bedoeld in artikel 8.4 indien het de aanleg van een nieuwe aansluiting of de wijziging van een bestaande aansluiting met een aansluitcapaciteit groter dan 3 x 80 A, maar kleiner dan 10 MVA betreft.
   d. een tussen de netbeheerder en aangeslotene overeen te komen termijn indien het verzoek de nieuwe aansluiting of de wijziging van een aansluiting met een aansluitcapaciteit vanaf 10 MVA betreft.
3. Op verzoek van de aangeslotene kunnen netbeheerder en aangeslotene een langere termijn overeenkomen dan de in het tweede lid onderdeel a, b of c vastgestelde termijn.
4. Indien het verzoek een nieuwe aansluiting of een wijziging van een bestaande aansluiting betreft waarvoor de netbeheerder overeenkomstig artikel 9.6, vierde lid, geen aanbod doet voor het uitvoeren van transport en de periode tussen verzoek en het einde van de netverzwaring langer is dan de in het tweede lid onderdeel c bedoelde termijn, is, in afwijking van het tweede lid onderdeel c, de aansluiting gerealiseerd of gewijzigd op het moment dat het net verzwaard, gewijzigd of uitgebreid is. De netbeheerder benoemt deze realisatiedatum in de offerte, zoals bedoeld in artikel 8.4, onderdeel d.

Artikel III

A
Artikel I van dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

’s-Gravenhage,
[datum]

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

Drs. M.R. Leijten
Bestuurslid

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u tegen dit besluit beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Het postadres is: College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt zijn ontvangen. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht bevatten. Voorts moet het beroepschrift de gronden van het beroep bevatten en dient een afschrift van het bestreden besluit te worden meegezonden.

Toelichting

1 Samenvatting

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) vult met dit ambtshalve besluit de redelijke termijn voor aansluitingen op het elektriciteitsnet in zoals deze in de Elektriciteitswet, artikel 23, vierde lid is voorgeschreven. Het is namelijk in strijd met artikel 59 lid 7 van Richtlijn 2019/944 dat de termijn in de wet staat in plaats van in de code.

2. Dit besluit bepaalt binnen welke termijnen de netbeheerder een aanvrager van een aansluiting aan dient te sluiten. De ACM differentieert in dit besluit de aansluittermijnen op basis van de technische grootte van de aansluiting. Indien voor grote aansluitingen niet tijdig transport beschikbaar is, geldt dat deze aansluitingen niet eerder gerealiseerd hoeven te zijn dan wanneer het transport wel beschikbaar is.

3. Daarnaast legt het besluit de mogelijkheid vast voor de aanvrager van de aansluiting om met de netbeheerder een afwijkende aansluitdatum overeen te komen, zodat oplevering van de aansluiting aansluit bij de planning van de aanvrager.

2 Aanleiding

4. Dit besluit tot wijziging van de Netcode elektriciteit is opgesteld ter vervanging van artikel 23 vierde lid van de Elektriciteitswet. Artikel 23, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) bepaalt dat de netbeheerder eenieder die daarom verzoekt voorziet van een aansluiting, ongeacht de beschikbaarheid van transportcapaciteit. Daarbij geldt op grond van artikel 23 vierde lid van de Elektriciteitswet 1998 dat de netbeheerder een aansluiting realiseert binnen een redelijke termijn. Die termijn werd geacht te zijn verstreken na 18 weken nadat het verzoek bij de netbeheerder is ingediend voor
   a) aansluitingen tot 10 MVA, of
   b) een aansluiting voor een productie-installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit of een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, tenzij de netbeheerder niet in redelijkheid kon worden verweten dat hij de aansluiting niet binnen de genoemde tijd had gerealiseerd.

5. Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU (hierna: Hof) volgt echter dat de wetgever niet bevoegd is om een nadere invulling te geven aan de redelijke termijn. In de uitspraken in de zaken Commissie tegen België en Commissie tegen Duitsland (zaken C-718/18 en C-7676/19) heeft het Hof verduidelijkt dat de in artikel 59 zevende lid opgesomde taken exclusief zijn toebedeeld aan de nationale regulerende instanties, waaronder de ACM. Een van deze taken is het vaststellen of goedkeuren van de voorwaarden inzake de aansluiting op en toegang tot de nationale netten. De normen in de Europese regelgeving beschrijven de inhoud van die bevoegdheden en regelen de criteria en voorwaarden die de discretionaire ruimte van de nationale regulerende instanties beperken.

6. Door bij wet aansluittermijnen voor verschillende situaties voor te schrijven maakt de wetgever ontoelaatbaar inbreuk op de door de Richtlijnen vereiste onafhankelijke uitoefening van de regulerende bevoegdheid van de ACM.

7. De in artikel 23 Elektriciteitswet 1998 vastgelegde nadere uitwerking van de redelijke termijn is dus in strijd met de Elektriciteitsrichtlijn. Dit heeft tot gevolg dat de ACM de wettelijke aansluittermijn van 18 weken niet langer zonder meer kan handhaven of daaraan kan toetsen in geschilbesluiten.

8. De ACM ziet zich daarom ter bescherming van aangeslotenen genoodzaakt om de invulling van de redelijke termijn vast te leggen in een codebesluit. Daarbij weegt de ACM de belangen van de aangeslotenen af tegen de belangen van de netbeheerders.

9. In het voorstel voor de Energiewet zal naar verwachting de 18 weken termijn worden verwijderd. Het is nog niet bekend wanneer de Energiewet in werking zal gaan treden.

3 Procedure

10. De ACM stelt op grond van artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 regelgeving vast voor de energiemarkt. Dit besluit betreft een wijziging van de Netcode elektriciteit die de ACM ambtshalve neemt op basis van artikel 31, eerste lid, sub a juncto artikel 32, tweede lid, E-wet.

    Om tot een nadere invulling van de redelijke termijn te komen heeft de ACM met verschillende (representatieve organisaties van) stakeholders gesprekken gevoerd. Het betreft: Netbeheer Nederland, netbeheerders, Energie Nederland, VEMW, Bouwend Nederland, RVO, de NAL, Holland Solar, NWEA, Energie Samen, de VNG, IPO, EZK en BZK.

11. De ACM heeft tijdens deze gesprekken de stakeholders onder meer om informatie gevraagd over:
    - In het verleden gerealiseerde aansluittermijnen;
    - in het verleden gerealiseerde offertetermijnen;
    - de mogelijkheden voor de betrokken partij en de netbeheerder om tot een overeengekomen termijn te komen;
    - de wens tot differentiatie van de aansluittermijnen;
    - de wens tot het prioriteren op de aansluiting; en
    - onderbouwing van de toekomstig te hanteren aansluittermijnen.

12. Verschillende stakeholders hebben na deze gesprekken additionele informatie aangeleverd. Mede op basis van deze informatie en de informatie die de netbeheerders op verzoek van de ACM hebben aangeleverd is de ACM tot de aansluittermijnen gekomen die in dit besluit zijn opgenomen.

13. De ACM heeft het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. De terinzagelegging is gemeld in de Staatscourant van 14 juli 2022. De ACM heeft partijen in de gelegenheid gesteld binnen twaalf weken hun zienswijzen op het ontwerp kenbaar te maken.

14. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat bedoeld in Richtlijn 2015/1535. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden.

4 Invulling codebesluit

15. De ACM dient bij het vaststellen van de code conform artikel 31 van de E-wet, rekening te houden met de belangen van de netbeheerders en de aangeslotenen. De belangen van de netbeheerders zijn er in gelegen dat zij een redelijke termijn moeten krijgen om de wettelijke taak voor het verzorgen van de aansluiting uit te voeren. Netbeheerders moeten inspelen op een sterk toegenomen elektrificatie en duurzame productie van elektriciteit en ondervinden daarbij last van personeelsschaarste en opgelopen termijnen bij (gemeentelijke en provinciale) vergunningenprocedures.

16. De ACM houdt daarnaast rekening met de belangen van aangeslotenen. Hun belang is om binnen een redelijke termijn een aansluiting op het net te verkrijgen die zij in gebruik kunnen

nemen. Aangeslotenen hebben er last van wanneer netbeheerders (te) lang doen over het realiseren van aansluitingen. Dit remt de oplevering van projecten – en daarmee het initiëren van (nieuwe) activiteiten in de samenleving en de economie – en vertraagt de voortgang van de energietransitie. Aangeslotenen hebben behoefte aan zekerheid en duidelijkheid over de termijn die het de netbeheerder kost om hun aansluiting te realiseren. Zij ervaren in de praktijk dat het moeilijk is om harde afspraken te maken met netbeheerders over de opleverdatum van de aansluiting.

17. De ACM dient een balans te vinden tussen deze belangen. Onderstaand werkt de ACM deze belangen verder uit.

4.1 Transport

18. Hoofdstuk 9 van de Netcode elektriciteit biedt het kader waarmee de netbeheerder bepaalt of er transport mogelijk is bij een aanvraag daartoe. In een recentelijk besluit heeft de ACM deze regels aangepast. De gewijzigde regels treden op 25 oktober 2022 in werking. Indien er op de aansluiting geen transportcapaciteit beschikbaar is, bepaalt het onderhavige besluit dat de netbeheerder de aansluiting pas gereed hoeft te hebben op het moment dat de transportcapaciteit beschikbaar komt door de netuitbreiding. Het komt de ACM als onwenselijk voor dat in deze tijd van personeelsschaarste de netbeheerder aansluitingen moet realiseren die geen nut hebben omdat ze feitelijk niet gebruikt kunnen worden. De schaarse personeelscapaciteit kan dan beter worden ingezet voor het realiseren van aansluitingen die daadwerkelijk transport van elektriciteit mogelijk maken.

19. Het moet voor een aangeslotene in een dergelijk geval – waarin tijdelijk geen transport beschikbaar is – duidelijk zijn wanneer transport wel beschikbaar is conform het kader zoals vastgelegd in hoofdstuk 9 van de Netcode en hij over de aansluiting kan beschikken. De netbeheerder dient daarom in de offerte op te nemen wanneer de aansluiting gereed is.

20. De ACM legt deze voorwaarde alleen op voor de grootverbruiker aansluitingen (groter dan 3 x 80 A tot 10 MVA). Indien bij kleinverbruiker aansluitingen netverzwaringen nodig zijn omvatten deze namelijk aanzienlijk minder werk. Daarnaast worden netverzwaringen op het laagspanningsnet geaggregeerd in de investeringsplannen van de netbeheerders opgenomen. Het is daarom voor dit type aangeslotenen niet transparant of er sprake is van een transporttekort. De ACM biedt met deze uitzondering meer rechtszekerheid voor aanvragers van een kleinverbruiker aansluiting (kleiner dan 3 x 80 A). Wel zijn er signalen van verschillende partijen dat er bij een grootschalige aanvraag van kleine aansluitingen, zoals voor woonwijken en planmatig geplaatste laadpalen in gemeenten, afwijkende termijnen wenselijk zijn. De ACM heeft meer informatie nodig om te bepalen of in deze gevallen afwijkende termijnen wenselijk zijn, of dat er in dat geval specifieke voorwaarden benodigd zijn, en hoe deze voorwaarden zouden moeten luiden. Daarom stelt de ACM daarover een consultatievraag.

4.2 Te hanteren termijnen

21. De ACM heeft bij de netbeheerders overzichten opgevraagd over de daadwerkelijke aansluittermijnen die netbeheerders afgelopen jaren hebben behaald. Uit de verkregen informatie, zoals samengevat in tabel 1, vallen twee zaken op. Ten eerste is de termijn afhankelijk van het type aansluiting. Netbeheerders hebben meer tijd nodig om aansluitingen met grotere capaciteit te realiseren. Een verklaring hiervoor is dat aansluitingen met grotere capaciteit vaak meer werkzaamheden voor het vaststellen van het tracé, het verzorgen van de benodigde vergunningen en het uitvoeren van het werk met zich meebrengen en ook langere voorbereidingstrajecten kennen. Voor kleinere aansluitingen is relatief minder werk nodig; het betreft meestal een beperkt aantal meter ondergrondse kabel naar het laagspanningsnet van de netbeheerder.

	Kleine mutatie	Kleine aansluiting	Grote aansluiting
2017	6 (7)	16 (19)	26 (30)
2018	10 (14)	17 (21)	22 (33)
2019	11 (17)	19 (24)	30 (42)
2020	12 (18)	19 (25)	35 (47)
2021	12 (15)	19 (26)	33 (50)

Tabel 1. *Overzicht van gerealiseerde gemiddelde aansluittermijnen voor de regionale netbeheerders in weken voor verschillende type aansluitingen. Tussen haakjes staat de langste gemiddelde tijd die door een specifieke netbeheerder is gerealiseerd.*

22. In tabel 1 is zichtbaar dat de termijnen de afgelopen jaren zijn opgelopen voor grote aansluitingen. De afgelopen jaren zijn de termijnen voor grote aansluitingen opgelopen tot een gemiddelde van circa 35 weken, met een maximum van 50 weken bij een specifieke netbeheerder. Netbeheerders geven hiervoor als reden onder meer dat personeel en materiaal schaarser zijn geworden. Ook zijn de doorlooptijden van vergunningsprocedures toegenomen.

23. Hierbij moet worden opgemerkt dat de doorlooptijden voor aansluitingen verschillen per netbeheerder. Over het algemeen realiseren kleinere netbeheerders snellere doorlooptijden en lijken minder geraakt te worden door deze factoren. Daarbij moet wel worden bedacht dat grotere netbeheerders veel meer aansluitingen realiseren dan kleinere netbeheerders, waardoor een gewogen gemiddelde van de doorlooptijden in de sector hoger is dan de in deze tabel gepresenteerde (ongewogen) gemiddelde doorlooptijden.

24. Uit de informatie uitvraag blijkt verder dat enkele netbeheerders in de gerealiseerde termijnen ook aansluitingen hebben opgenomen waarvan de oplevering was vertraagd als gevolg van congestie. De door netbeheerders opgegeven termijn is daardoor enigszins vertekend want deze heeft niet alleen betrekking op het realiseren van de aansluiting maar ook op het realiseren van transport. Dit heeft de ACM meegewogen in haar besluitvorming omtrent de vaststelling van de termijnen, omdat in dit besluit alleen de termijnen voor de aansluiting, en niet voor het realiseren van transport, worden vastgesteld, door het bepaalde in artikel 8.10, vierde lid, van dit besluit.

25. Er moet ook rekening gehouden worden met de omstandigheid dat de gegevens voor 2020 en 2021 betrekking hebben opeen periode met coronabeperkingen. Dit heeft belemmerend gewerkt voor de activiteiten van netbeheerders. Dat betekent dat in de getallen van 2020 en 2021 de beperkingen door corona zijn meegenomen. Deze beperkingen dienen als zodanig geen rol te spelen in de afwegingen bij het vaststellen van een nieuwe, structurele aansluittermijn in de Netcode.

26. De ACM differentieert de aansluittermijnen naar de technische eigenschappen van de aansluiting. De ACM ziet twee categorieën van aansluitingen: de aansluitingen op laagspanning tot en met 3x80 A en de aansluitingen die groter zijn (met een maximum tot 10 MVA). Deze categorieën komen overigens overeen tussen het onderscheid naar kleinverbruik en grootverbruik. Daarnaast onderscheidt de ACM de categorie kleine mutaties. Het betreft aansluitingen waarvoor enkel werkzaamheden in de meterkast uitgevoerd hoeven te worden, namelijk een wisseling van een 1-fase aansluiting naar een 3-fase aansluiting, of de vergroting van de aansluiting tot 3x80 A waarbij geen grondwerkzaamheden hoeven te worden uitgevoerd. Deze kleine mutaties zijn belangrijk voor de energietransitie als de aangeslotene bijvoorbeeld een oplaadpunt voor elektrisch vervoer neemt of over gaat op een warmtepomp. De ACM heeft daarom het onderscheid gemaakt op basis van het criterium of er grondwerkzaamheden noodzakelijk zijn.

27. De ACM houdt rekening met de belangen van netbeheerders, die last hebben van de schaarste aan personeel en materiaal en langere doorlooptijden van vergunningsprocedures, door voor

grootverbruiksaansluitingen termijnen vast te stellen die langer zijn dan de 18 weken die voorheen gebruikelijk waren. De langere termijn voor grotere aansluitingen houdt rekening met de huidige problematiek van de netbeheerders.

28. De ACM is zich er van bewust dat een deel van het personeel zowel wordt ingezet voor het realiseren van grote aansluitingen als voor netverzwaringen. Hier moet een goede balans in gevonden worden. Immers, als een aansluiting niet tijdig wordt gerealiseerd, terwijl er wel transport beschikbaar is, komt dit niet ten goede aan het energiesysteem en wordt het net onvoldoende benut. Andersom hoeft echter ook niet al het personeel op het realiseren van aansluitingen te worden gezet, omdat dit voor problemen met het realiseren van transportcapaciteit elders kan zorgen. Met de keuze voor een langere termijn voor grote aansluitingen dan netbeheerders enkele jaren geleden realiseerden, stelt de ACM netbeheerders beter in staat de genoemde balans te treffen.

29. De ACM komt daarom tot doorlooptermijnen van 18 weken voor aansluitingen tot en met 3x80 A. Daarnaast geldt voor kleine mutaties in de meterkast zelf, tot en met een grootte van 3x80 A, een termijn van 12 weken. Voor aansluitingen die groter zijn dan 3x80A met een maximum tot 10 MVA, geldt een termijn van 40 weken. De ACM wil met deze termijnen recht doen aan de huidige situatie en termijnen vaststellen waarbinnen de aansluiting moet kunnen worden gerealiseerd indien transport beschikbaar is.

30. Dit besluit wijkt af van de regeling in artikel 23 lid 4 van de E-wet in die zin dat de termijnen voor aansluitingen onder de 10 MVA niet gelden wanneer sprake is van overmacht. Hiermee beoogt de ACM echter geen wijziging aan te brengen ten opzichte van de huidige praktijk. De ACM wil duidelijkheid scheppen over de mogelijkheid dat een netbeheerder in uitzonderlijke gevallen een geslaagd beroep kan doen op overmacht. Dat is het geval als de tekortkoming niet te wijten is aan haar schuld, en ook niet op grond van de wet, een rechtshandeling of de in het verkeer geldende opvattingen voor haar rekening komt (artikel 6:75 BW). De ACM volgt het oordeel van de rechter dat het aan de netbeheerder is om adequaat in te spelen op ontwikkelingen zoals de toename van het aantal aansluitingsverzoeken en het tekort aan technisch geschoolde monteurs. Conform de uitspraken in de zaken Kingspan, Cohesie[1] en Nedcool[2] beschouwt de ACM dat als omstandigheden die binnen de invloedssfeer van de netbeheerder liggen. De toevoeging ‘tenzij er sprake is van overmacht’ heeft tot doel de ACM en de rechter in individuele gevallen in staat te stellen om te toetsen of en zo ja, wanneer onvoorziene omstandigheden bij een vergunningenprocedure, zoals in het geval van Suninvest,[3] of andere uitzonderlijke omstandigheden die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder liggen, een beroep op overmacht kunnen rechtvaardigen.

4.3 Belangen aangeslotenen en netbeheerders

31. De bovenstaande termijn voor grootverbruikers is aanmerkelijk langer dan de termijn die in de E-wet werd genoemd. De ACM is van mening dat deze langere termijn slechts gedeeltelijk bezwarend is voor de aangeslotenen. In de regel zal een aangeslotene die een grote aansluiting nodig heeft dit langer van te voren plannen dan een aangeslotene die een kleine aansluiting nodig heeft. Een zonneweide die op middenspanning is aangesloten (en groter is dan 3x80 A) zal meer dan een half jaar voor het operationeel gaan de beslissing hebben genomen om het project te starten. Als een dergelijke aangeslotene de aansluiting aanvraagt zodra de investeringsbeslissing is genomen, zal hij relatief weinig last hebben van de langere tijd voor het realiseren van de aansluiting. Zoals hiervoor aangegeven stelt de ACM daarnaast met het verruimen van de aansluittermijn voor grootverbruikers netbeheerders beter in staat een balans te vinden tussen de inzet van personeel op aansluitingen en netverzwaringen.

[1] CBB 22 september 2020, ECLI:NL:CBB:2020:650 en ECLI:NL:CBB:2020:649.
[2] HR 26 maart 2021, ECLI: NL:HR:2021:444.
[3] Rb 23 maart 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:1032.

32. Op termijn ziet de ACM mogelijk ruimte voor versnelling bij de netbeheerders. Netbeheerders kunnen innoveren in hun processen of mogelijk meer samenwerken[4]. Ook zijn er wellicht mogelijkheden voor een verbeterde samenwerking met de private sector om de termijnen voor kleinverbruik aansluitingen te verkorten. De ACM is bijvoorbeeld op de hoogte van pilotprojecten waarbij private partijen, die werk deden aan de installatie van de aangeslotene, tevens de werkzaamheden voor de netbeheerder mochten uitvoeren voor een wissel in de meterkast. Het betrof hier het omzetten van een 1-fase aansluiting naar een drie-fase aansluiting of het wisselen van een 3x25 A naar 3x35 A aansluiting. Hierdoor heeft de netbeheerder veel minder werk, is er minder personeel nodig, en kan het werk in één keer bij de aangeslotene worden gerealiseerd. Dit pilotproject is niet voortgezet. Een ander voorbeeld is dat een netbeheerder in nieuwe wijken de aanleg van het netwerk over heeft gelaten aan de aannemer en enkel de aansluiting heeft verzorgd. Ook is de ACM bekend dat netbeheerders en private bedrijven een onderzoek uitvoeren naar verdere innovaties in het proces.

33. De ACM zal de werking van de codebepalingen ten aanzien van de aansluittermijnen na een jaar evalueren. Deze evaluatie kan de ACM enerzijds het inzicht geven of innovatiemogelijkheden kunnen leiden tot een verkorting van aansluittermijnen en anderzijds of de met de code aangepaste aansluittermijnen nog steeds de goede balans weerspiegelen tussen de belangen van aanvragers en die van netbeheerders, bijvoorbeeld vanwege voortgaande elektrificatie.

4.4 Overeengekomen datum

34. Dit besluit biedt aangeslotenen de mogelijkheid om een aansluitdatum overeen te komen die afwijkt van de vastgestelde termijnen. De ACM verwacht dat de netbeheerder en de aangeslotene deze datum overeenkomen in situaties waarin de aangeslotene de voorkeur geeft aan vroegtijdige zekerheid over een aansluitdatum boven de zekerheid van een bij code bepaalde aansluittermijn, zelfs als met die aansluitdatum de door de code bepaalde aansluittermijn wordt overschreden. Het voordeel van een overeengekomen datum voor netbeheerders is dat zij meer tijd hebben om de aansluiting te realiseren en deze een prikkel geeft aan aangeslotenen om zich zo vroeg als mogelijk bij de netbeheerder te melden met een aanvraag voor een aansluiting. De overeengekomen datum is hier een goed instrument voor.

35. In het geval dat er geen transport beschikbaar is, geldt voor aanvragen van aansluitingen boven 3x80 A dat de aansluiting niet eerder gereed hoeft te zijn dan dat de transportcapaciteit beschikbaar komt door de netuitbreiding. Ook in dat geval mogen aangeslotenen en de netbeheerder een van deze termijn afwijkende aansluitdatum overeenkomen.

36. De ACM ziet verder dat het niet wenselijk is dat afnemers aansluitingen aanvragen terwijl het niet zeker is of vergunningen tijdig verkregen worden en of de aansluiting daadwerkelijk gebruikt gaat worden. De ACM is echter op grond van de verkregen informatie vooralsnog niet in staat om passende regels in de code op te nemen om de sector hierbij optimaal te faciliteren.

37. Dit codebesluit beperkt zich bij de vaststelling van termijnen tot aansluitingen tot 10 MVA. Daarboven staat het aanvragers vrij zelf hun aansluiting te realiseren en is de realisatie van een aansluiting maatwerk. Dit sluit aan op de bestaande praktijk. Deze code bepaalt dat aanvragers van een aansluiting vanaf 10 MVA die hun aansluiting geheel of gedeeltelijk door de netbeheerder willen laten realiseren, een aansluitdatum overeen komen met de netbeheerder. Ook deze termijn dient redelijk te zijn, hetgeen in een geschil getoetst kan worden door de ACM en de rechter.

[4] Zie: ACM onderzoekt met netbeheerders mogelijkheden om gevolgen personeelstekort te verkleinen | ACM.nl

5 Zienswijzen

38. [Dit hoofdstuk zal de zienswijzen beschrijven]